

Er sex uten samtykke voldtekt?

Etter dagens formulering av Straffelovens §291 om voldtekt, kan kun den som, sitat: "skaffer seg seksuell omgang ved vold eller truende adferd, har seksuell omgang med noen som er bevisstløse, eller ute av stand til å motsette seg handlingene eller ved vold/truende atferd tvinger noen til å utføre seksuelle handlinger med seg selv eller andre", dømmes for voldtekt. Vi vet at svært få som begår voldtekt dømmes i Norge. Det er derfor naturlig å spørre om dagens straffelov fungerer godt nok - eller om loven bør endres til en samtykkelov, slik det er innført i Sverige og Danmark? Vil en lovendring ha negative konsekvenser? Vil en presis nok samtykkeformulering i det hele tatt være mulig?

Panelsamtalen ble livestreamet 7.oktober mellom 12.15 – 13.15 på Facebook live.

Paneldeltakere:

- Karin Bruzelius, tidligere høyesterettsdommer og leder for Norsk Kvinnesaksforening.
- Jo Stigen, ekspert i strafferett og folkerett og professor ved Institutt for offentlig rett ved Universitetet i Oslo.
- May-Len Skilbrei, sosiolog, kriminolog og kjønnsforsker. Hun er professor i kriminologi ved Institutt for kriminologi og retts sosiologi ved Universitetet i Oslo.
- Tale Birkeland Hungnes, Amnesty

Ordstyrer:

- Aslak Bonde, norsk analytiker, journalist og tidligere politiker

Samtalen ble arrangert av Rød Knapp - Stopp vold mot kvinner-alliansen. I alliansen inngår Norske Kvinners Sanitetsforening, Den norske kirke, Islamsk Råd Norge, Krisesentersekretariatet, Virke, Jurk - Juridisk rådgivning for kvinner og Reform - ressurscenter for menn. Arrangementet er støttet av midler fra Konfliktrådet.

Jeg fulgte denne streamen da jeg synes tema er veldig interessant. Dette har vært oppe på andre konferanser jeg har vært med på og like viktig, ikke minst fordi veldig få voldtektsforbrytere i Norge blir straffet.

Amnesty mener sterkt at det handler om menneskerettigheter, og rettigheten til å si nei til noe man ikke ønsker uten at det kan bevises at det er brukt spesiell vold. Jo Stigen tror et tydeligere samtykkekrav i straffeparagrafen vil gjøre det lettere for offeret å forstå at hun (det er som regel en hun) har opplevd et overgrep. May-Len Skilbrei var mer skeptisk da hun mener at en samtykkelov ikke er mye lettere å finne beviser til enn hva det er nå, men hun mente også at paragrafen burde utredes og sikkert gjøres tydeligere på noen måter, slik at overgriperen kan bli straffet. I dette utvalget mente alle at det måtte sitte ikke bare jurister, men sosionomer, unge mennesker og andre som er tettere på problemene (enn jurister nødvendigvis).

Konferansieren nevnte dette med nye sosiale omgangsformer blant unge som visket ut skillene over hva som er godtatt eller ikke. Som hele panelet var enig i, men forebyggende holdningskampanjer bør begynne tidlig – barn, ungdom osv. Han nevnte også et forslag om en samtykkeapp hvor man kunne ta opp hele hendelsesforløpet og sikre seg at dette med samtykke ikke ble misforstått. Dette var det ingen som synes var en god ide – da det ville påvirke relasjonen til de som var i gang å skulle ha sex, hvis man må ta det opp for å være sikker på å ikke straffeforfølges i ettertid. Underlig forslag synes jeg også... Det har også vært snakk om sms at man sier at man har frivillig sex osv, men dette kan virke mot sin hensikt. De nevnte Hemsedalsaken som eksempel, da hun som var dopet ned og voldtatt av flere hadde sendt sms tidligere hvor hun skulle være med på det meste...

Jeg vet at dette er tatt opp politisk flere ganger, seneste i fjor høst hvor det ble stemt ned. Og det ble ingen konklusjon her heller. Men at noe må gjøres er helt sikkert. I kommentarfeltet kom det mange meldinger om at man synes politiet henla slike saker for lett. Men juristene i panelet, mente ikke det. Det er lite ressurser, og politiet kommer ofte sent inn i sakene og finner ikke konkrete bevis, og hvor mye tid og ressurser skal de da legge ned i det hvis de vet at det ikke fører til noe.

Jeg var på en konferanse i 2019 hvor en svenske påpekte at de har fått flere saker til rettsalen etter at de innførte samtykkekrav. Vi får se. Noe må i hvert fall gjøres.

Monica

7.oktober 2020